

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Az ember.

A magát a teremtés koronájának nevező, ésszel és szabadakarattal felruházott, Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember, sokszor tagadta meg cselekedeteiben, tetteiben önmagát, valamint alkotóját — Istenét.

Azon erő, mely bennünk él, s mely Istentől ered, a tökéletesség felé ösztönöz s szívünkben vágyat kelt, hogy törekedjünk megismerni alkotónkat, s felfogni bármi kis részben azon mozgató erőt, mely e világot egybekapcsolja, fenntartja és igazgatja. A gyarló ember Istent megismerni, cselekedeteit felfogni, megérteni nem fogja tudni talán soha, de amaz isteni erő, mely benne él, mintegy kényszeríti, hogy higgyen ő benne.

Isten az embert bűn nélkül teremtette s felruházva szabadakarattal, képessé tette arra, hogy a jót a rossztól meg tudja különböztetni és így saját jólétét, sorsát belátása szerint rendezhesse. És éppen abban rejlik az ember legnagyobb gyengesége. E szabadakarattal visszaélt. Az ész, a gondolkozást, mely e világnak parancsoló urává tette; az erőt, melylyel felruházott, hogy magát megvédeni tudja, sokszor nem önvédelemre használja, hanem a gyengébbnek elnyomására és így keletkezik, hogy az Istentől az ő hasonlatosságára teremtett ember egymást nem testvéreként szereti, és Teremtőjét nem édes atyjaként hiszi, hanem egymás elnyomására, romlására törekszik, s Teremtőjét, Istenét nem akarja hinni, imádni. És ezért van a folytonos harcz ember és ember között, és ezért van, hogy bár értelmileg halad az emberiség a maga megkezdett útjain feltartóztatlanul, erkölcsileg süllyed, hitében ingadoz. Mert minél inkább uralja az ember lelkét a bosszuvágy,

a gyűlölség, annál távolabb van tőle az Isten, mert Isten maga a szeretet s kinek szívében ez nem él, ott nem is lehet, és nincs is jelen az Isten. Igen, Isten a szeretet, s ez a szeretet fenntartója mindeneknek. Ez képezi, kell hogy képezze alapját, fundamentumát az ember családi, egyházi, társadalmi életének, s ez kell, hogy egybekapcsoljon édes mindnyájunkat.

Ha tekintjük a mai kor emberének életét, mit tapasztalunk? Azt, hogy a küzdelemben, melyet a mindennapi kenyérért folytat, mindent feled, hazáját, embertársát, egyházát, Istenét, csakhogy élhessen, csakhogy előrehaladhasson; e célért feláldoz mindent. Pedig olyan munka, melyen Isten áldása nincs, nem boldogít, nem boldogíthat soha. És az meglátszik mindenütt, úgy alant, mint fent.

Ha végig olvassuk a napi lapok bünkrónikáját, megdöbbenünk. Rablás, gyilkolás, sikkasztás, öngyilkosság napi renden van, és önkénytelen kérdezzük, mi ennek az oka? miért van ez? Bebizonyított tény, hogy a bűnt, — legyen az bármiféle, — elkövető ember lelki egyensúlyát veszti el, az az, lelkéből kihálva minden jó, nemes érzés, mely az embert emberré teszi, s így, a bűnnek, melyet elkövet, nagyságát nem képes a maga romlott gondolkozásával megérteni, felfogni. És ezért bár a mai kor a felvilágosodás, a haladás kora, mégis egy sötét bélyeget hord magán, a lelki szegénység bélyegét.

Romlott lélek, sivár gondolkozás: e kettő szüli a bűnt. A mely szívből pedig a hit, a tiszta, Istenben való hit lakik, ebben nem terem rossz gondolat, mert az Istenben való hit kiinduló pontja minden, jó és nemes cselekedetnek. És mennél inkább távolodik el az ember Teremtő urától, Is-

tenétől, annál inkább süllyed a szolgaságban, a bűnök posványába.

Igen, ezt értse meg a mai haladó kor embere. Hatoljon bár a csillagok milliárdjai közé, kutatva emberi véges ésszel az égnek titkait, keresve a végokot, mely e világot összetartja, haladjon a felvilágosodás útján bár a legvégső fokig, Istent megismerni csak önönmagában fogja amaz Isteni erő által, melyet alkotója lehelt belé. Haladjon, alkosson az ember, de egyet soha ne feledjen, hogy porból lett és porrá válik, hogy alkotójában hinnie kell, ha élni, boldogulni akar, ha méltó akar lenni e névhez — ember!

Csiki Albert.

Kötelesség, akarat.

Nevezetes szerepe van a nevelésben s így a kötelességre, akaratra nevelésben is a gyermek fegyelmezésének. Nemcsak arról beszélek, amit a fegyelmezés alatt közönségesen érteni szoktak: a gyermeket megfenyíteni, ha hibázik, hanem beszélek arról az okosmérésletről is, mely vágyaink korlátozására megtanít. Erős akarat kell arra, hogy vágyainkról lemondjunk, pedig néha ez is kötelességünk. Az önfegyelmezés a legnehezebb dolog, mert szeretjük ugyan fölfedezni másnak a szemében a szálkát, de a magunkéban nem a gerendát. A kisgyermeknek is vannak olyan vágyai, melyeket korlátoznunk kell. Csak egyet említek fel: Előszertettel kinozza némely gyermek a macskát. Öröme telik abban, ha a macska nyivákolva fejezi ki fájdalmát. Hogy a gyermek mások szenvedéseiben gyönyörködjék — ha még

egy macskáról van is szó — megengedni nem szabad. Az anya mondja is gyermekének, hogy ne kinozza az állatot, de nem fogad szót. Most már a szófogadatlansággal tetézte hibáját. Ámde a macska abban a perczen végig karmolja a gyermek kezét. Egyszerre megvan a büntetés mindkét hibáért, s maga a természet jött segítségünkre. Az ilyen természetes fegyelmezési alkalmat szívesen el kell fogadni, mert néha hathatósabb eszköz az, mint a szülő erkölcsi prédikációja, vagy ütlegetése. A megkarmolt gyermek egyhamar nem kinozza a macskát.

Igy van ez sok mindennel, ugyannyira, hogy néha az ilyen természetes büntetés elégséges a szófogadatlanság megtorlására.

Az ilyen megtorló alkalmak, igaz, korlátozhatják a gyermek akaratát, de arra való a szülő bölcs belátása, hogy amikor szükséges, elhárítsa a természetes büntetést. De minden akadályt, minden természetes büntetést nem kell megelőzni, mert hiszen az élet is elég mostohán bánik velünk; hadd szerezzen hát a gyermek tapasztalatot minden irányban.

Ha kártyaházikója a betetőzéssel összeomlik, ha csinosan felöltöztetett babáját kisebbik testvére összetépi, tanulja meg újból kezdeni a munkát, tanuljon meg tünni és küzdeni. Erre is akarat és pedig erős akarat kell, mert hányszor döntik össze embertársaink, vagy a sorscsapása legszebb reményeinket! — A küzdelmet mindannyiszor elől kell kezdenünk s csak úgy remélhető siker, ha a kitartásra elég erőnk van. — Ne engedjük elcsüggedni a gyermeket. Ha olyan munkába fogott, mely erejét, képességét nem haladja tul, akkor az első sikertelen kísérlet után buzdítsuk újabb ki-

TÁRCZA.

Bús esztendő.

Szomorú év, bús esztendő,
Rég ver minket a Teremtő!
Azt se tudjuk, milyen lesz a
Jövendő? . . .
Lesz-e még a magyarnak vig
Esztendő?!

Forgatom a történetet,
S bánat csapja meg lelkemet,
Hogy őseink vérrel írott
Könyvébe,
Arnyi sok a visszavonás
Emléke!

Fáj a szívem, vérzik lelkem,
Mi lesz velünk jó Istenem!
Ha ez dulja, ez emészti
A magyart;
Ki átélte már ezer éves
Zivatart!

H. Szántó István.

Az én jutalmam.

Én a szívem táblájára irtam fel, a ki megörökíteni akart, az ujságban, ott jegyezte fel a kedves »Szilágysomlyó«-ban, hogy kibucszásom alkalmával a Sz.-Somlyói szép egyházból 1903. november 15-én »a templomi beszéd alatt gyakran felhangzott a hözönség soraiból a hangos zokogás. Valóban úgy volt s hogy én magam hozom azt most fel, bizony nem a hiu dicsőségért teszem, hanem azért, hogy lelkésztársaim előtt rámutassak igaz fáradozásuk legdrágább jutalmára, mely el nem marad; mintha érezné minden szív az Irás szavainak igazságát: *méltó a munkás az ő díjára*, — megadja a küzdőnek jutalmát. Elmondhattam volna ezt én máshelyen is. Fel lettem szólítva, hogy irjam le a történetet, közöljem kibucszó beszédemet. Nem tehettem. Nem volt hangulatom hozzá. Vonakodtam is saját dolgaimról írni. Röstelkedtem. Mert a tények leírása, úgy, a hogy megtörténtek: már úgy tűnhetik fel, mintha magamról kívánnám írni a világnak. De azóta olyat láttam, ami végtelenül elszomorító az én anyaszentegyházért rajongó lelkemre: *lelkész és hivek szeretetlenségét*. Ez ke-

sérletre s gondoskodjunk arról, hogy a munka eredményének örömét élvezhesse.

Gondoskodjunk mindenképp arról, hogy az isteni gondviselésben vetett *erős hite* legyen gyermekünknek. A hit megtart minden vészben, viharban. A kinek hite van, ismeri kötelességét is, annak akarata is van a jóra.

Tény az, hogy újabb időben tágult a lelki ismeret, lazult a kötelesség, gyöngült az akarat. A haza és egyház egyaránt sínylik ennek káros következményeit. Hogy az élet útján annyian eltántorodnak, hogy annyi a bűn, az tisztán annak tulajdonítható, hogy a gyöngé akaratban nincs készség tünni és szenvedni, nincs erő szembe szállani az akadályokkal, mert nincs erős hit, mely megacélozza az akaratot, s nemes kötelesség-teljesítésre sarkalja az egyént.

Mi lett volna a keresztyén vallással; mi lett volna az elméket megvilágosító reformációval, ha oly gyöngé erejű emberekre lett volna bízva, milyenek manapság sokan vannak.

Azért meg kell tanítani dolgozni, küzdeni, akarni már a gyermeket. Amit ömaga el tud végezni, ne végeztesse mással. A gyermek ne tanuljon parancsolni, hanem dolgozni, hiszen ezt kell gyakorolnia az életben is. Amelyik szülő megkíméli a gyermekét ennek erejét meg nem haladó munkától, az meggyöngíti a kötelességérzetét, erőtlenné teszi az akaratot. Sokszor jut a szülő így ellentétbe szülői szeretetével, de ott, a hol gyermekeink boldogságáról van szó, el kell némitani ha kell — a szeretetet, ott az észnek a szavára kell hallgatni.

Sokszor sajnáljuk félbeszakítani a vidáman játszó gyermekek szórakozását, inkább magunk

zembe adta erővel kényszerítve a tollat. Az Isten szerelméért! hát ilyen is lehet? . . . Elbujdosnám, más helyen próbálnék boldogulni, de nem maradnék azon a helyen, hol engemet nem szívelnek, — mert arról szó sem eshetik, hogy én ne szeressem hiveimet. Kezembe vettem a tollat, hogy Krisztus tanítványának becses megjutalmazásáról írjak, mikor kővel dobálást láttam *valahol* tanító és tanítványok között. November 15-én történt, mikor Somlyón jöttünk ki a templomból, — égett az arcom, a szemem, a lelkem, talán azt sem tudtam tisztán: mi történik velem? Asszonyok, férfiak, gyermekek jöttek, kezemet fogták, csókolták, sirtak. Ekkor mondta egy intelligens hivem: *»lásd, ez a jutalmad.«* Ekkor eszméltem fel; mert a sirás rajtam is erőt vett volna s hallám az áldást öregek és ifjak, férfiak és nők ajkairól: *»áldja meg a jó Isten tiszteletes ur!«* Sohasem feledjük el. Miért hagy minket el? oh, miért? Éreztem mélyen, igazán, dicsekvésnek még csak látszata nélkül is: *ez az én jutalmam!* És ezzel dicsekedni nem szégyenlem, mert ha dicsekedem is, a Krisztusban dicsekedem, Pál apostollal igaz lélekkel mondom.

Az én jutalmamnak még nem volt vége!
A papilakásba gyültek egyházam számos férfiai.

segítünk nekik munkájukban. Ha kötelességről van szó, nincs helye a sajnálkozásnak! Hiszen az életben is hányszor kell félbehagynunk a kötelesség parancsára legkedvetesebb mulatságainkat; hányszor tépi össze a sors viharja a legnagyobb boldogságot! Tanuljon a gyermek lemondani és sokkal több akarata lesz arra, hogy önmagát fegyelmezze, sokkal inkább meg tud küzdeni az emberi vágyakkal, hajlamokkal, melyek sokszor ugyancsak próbára teszik az akaratot.

Ha így kötelességérzetre és akaratra neveljük gyermekeinket, nem félhetjük őket; mikor szárnyra bocsátjuk, meg fognak küzdeni a legnagyobb viharral s nem fognak elérhetetlen ábrándok után futkosni. Így megelégedettek lesznek az egyesek, boldog lesz a haza s virágozni fog anyaszentegyházunk.

(Kraszna.)

Zoványi Lajos.

Tömös.

Elmerengve jártam hallgató erdőben
Ezer virág között.
S vágyakozó lelkem gondolatim szárnyán
Messze elköltözött;
Zugó patak mellett, Tömös szorosához
Repül nyilsebesen,
Hogy rég elmúlt idő s dicső nagyjainknak
Emléket keressen.

Képzeletem itten új életre ébreszt
Hazámnak hősei;
Véretekkel szentelt, drága Thermopilénk
Leonidásai;
A patak morajja, szellő susogása
Lágyan szól rólatok,

De mindenekefelett: ott voltak a nők, más felekezetűek is, a legelőkelőbbek, s a legszegényebbek; a papi lakásban is: a családtól is nemcsak a lekipásztortól, elbucsuzni óhajtottak. Oh, mennyi jó indulat, oh, mennyi kölcsönös vonzalom nyert kifejezést. Ennél drágább jutalomra még ha arany, ezüst is az, Krisztus tanítványa: a lekipásztort ne várjon.

A világ minden kincse nem ér annyit, mint az embertársak igaz becsülése, vonzódása.

A vasutállomásra nagy seregben jöttek ki. Mint a »Szilágysomlyó« írja: »megható volt a felsőbbteleányiskolai tanulók bucsuzása, kik szeretett tanítójukat veszítették benne.« És e kedves, jó gyermekeknek közösen irt levelezőlapja is várt, mikor ide, új állomásomra érkeztem. Vallásóra előtt irták, ez volt reá irva. Ilyen jutalommal szívemben fellelkesülve indulok az élet további harczára s kérem a csüggedőket: merítsenek a *kötelesség* szép szóból erős küzdelmükre s munkálkodjanak buzgón Istennek dicsőségére.

Incze Lajos,
vizaknai lelkész.

S szívem büszkeséggel, boldogsággal telve
Hangosan feldobog.

Forró könnyeimmel áztatom a helyet,
Hol véretek hullott;
Kéjes, édes érzés szállja meg szívemet
És ti látjátok ott?
Forró imám felszáll az egek urához
Hisz miénk voltatok!
És mieink lesztek, a míg e hazában
Egy magyar sziv dobog.

Haragos zöld fenyők égbe nyuló ágak,
Csendesen zúgjatok,
Vigan trillázgató, sok szavu madarak
Halkan daloljatok,
Most már alusznak ők, csendes, boldog álmot...
Fel ne ébresszétek,
Megzavarni álmát dicső nagyjainknak
Töletek is vétek

És ha vissza szállok képzelmem honából,
Csendes lakó helyem,
Szép tömösi erdő vad virágos völgye,
Te is szebb vagy nekem;
Szép voltál mindenkor, pazar bájjal tele,
Ámde legszebb vagy most,
Mióta lelkennek bucsujáró helye
A tömösi szoros.

Kóty Mariska.

Hazai krónika.

— 1903. jan. 7. —

Országgyűlés. Jan. 7-én Feilitzsch alelnök megnyitva az ülést, elbucszította Eremics Pál nagyikindai követet, akit bosszúból agyonütöttek. *Kaas* Ivor a miatt panaszol, hogy Duna-Szerdahelyen a néppárti követjelölt elhasalt. *Tisza* azt feleli, ez nem reá tartozik, ha sérelem volt adjanak be panaszt, a kuria igazságot szolgáltat. *Rakovszky* erre úgy szerzett elégtételt, hogy kijelentette, hogy ők nem obstruálnak, mégis beszédet mondott, mert neki nem tetszik a katonai javaslat czime. Most *Uray* Imre kért szót személyes kérdés czimen. Azt mondotta ugyanis karácsony előtt egy beszédében, hogy a »Magyar Szót« az »együgyü« ref. lelkészek tartják fenn. Ezért természetesen nagyon megtámadták a ref. papok. Sőt a beregi egyházmegye, melynek gondnoka is, bizalmatlanságot szavazott neki. Hát ő elismeri, hogy rosszul fejezte ki magát, de azért csak igaz, amit mondott. Tiltakozik a papok támadása ellen, mert ő jó hazafi. Megengedjük, hogy jó hazafi, de azt látjuk, hogy rossz kálvinista, mert erősen czimborál a pap-pártiakkal. A javaslatához: *Okolicsányi*, *Kaas* és *Holló* szólottak. Végül *Lovászy* Márton azt kérde a honvédelmi minisztertől: mikor adatott ki a királyi parancs, melynél fogva a póttartalék vissza tartatott? *Nyiry*, honvédelmi miniszter azt feleli, hogy a királyi parancs alkotmányos úton adatott és a Rendeleti Közlönyben jelent meg.

Jan. 8-án tovább folyt a czim feletti vita és pedig: *Lovászy* Márton, *Várady* Károly, *Csávolszky*

Lajos, *Molnár* Jenő szólottak hozzá, míg győzték szusszal. *Nyiry* honvédelmi miniszter csak röviden felelt a felszólalásokra és arra kéri az obstruálókat ismételtén, hogy ezt az utálatig unalmas vitát hagyják már félbe. *Münich* Aurél előadó védelmébe veszi a czimet és elfogadásra ajánlja. De azért az obstrukciós tábor elmondta a záróbeszédét és csak azután engedte megszavazni. *Polonyi* Géza a fejedelmi jogok forrása felől kér felvilágosítást a miniszterelnöktől. *Tisza* kijelenti, hogy mikor a *Kossuth* Ferencz határozati javaslatát — melyet ugyan előtte *Holló* nyújtott be — elfogadta, ebben megjelölte, hogy a Felségjogok forrása a nemzeti akarat. *Polonyi* is belenyugodott *Tisza* fejtegetéseibe.

Jan. 9-én tovább folyt az unalmas vita. Az obstruáló csapat, a néppárttal karöltve, hogy tovább huzzák a vitát, a miatt panaszkodnak, hogy a karzatról elzárják a közönséget. *Tisza* azt feleli, de hogy zárják, sőt szeretnék idehozni az egész országot, hogy lássa a nemzet, kik okozzák romlását. Az obstrukciós csapatból: a székelymentő *Ugron*, *Molnár*, *Szederkényi* beszéltek az első szakasz ellen. Végül *Ráth* Endre interpellált.

Jan. 11-én ismét csak az obstrukció emberei beszéltek. Bármily unalmas is a vita, mégis vannak benne derült mozzanatok is. Így mikor *Ugron* az első szakasznál nagy hangon követelte a hadsereg magyarságát, kormánypártról közbe kiáltották: De hiszen a zabkérvényt németül írta alá: Gabriel von Ugron. A rabonbánt ez a közbeszólás egészen kihozta sodrából s csak azzal vágott vissza, hogy azt közérdekből tette. Ülés végén *Apponyi* azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy a katonai biráskodással mi van? Követeli, hogy a magyar nyelv a tárgyalásnál és ítélethozatalnál érvényesüljön. *Tisza* röviden azt feleli, hogy tárgyalások a két kormány között még nem indultak meg. Azt igéri, hogy programját e kérdésben is be fogja váltani. A választ tudomásul vették. *Jan. 12-én* rátértek a második szakra. A kormány vár, míg az obstrukciós csapat eszéhez tér s félbehagyja a vitát.

A sorozás elhalasztása. Az obstrukciós csapat ismét meggátolta, hogy januárban sorozni lehessen. Ennek folytán *Nyiry* honvédelmi miniszter újabb rendeletet adott ki, melyszerint az 1903. évi fősorozás egyik terv szerint febr. 1-től márczius 5-ig; vagy ha ekkor se lenne lehetséges, febr. 15-től márczius 19-ig tartassék meg. Most már a tizedikszert van kitűzve a sorozási idő, és a mult évi sorozás beleesett az idejébe. Hogy az 1904. évi sorozás mikor lesz, azt ismét az obstrukciós csapat mondaná meg.

Tisza gr. miniszterelnök a mult héten Bécsben volt és jelentést tett a királynak az ország folyásáról. Némely ujságok azt írják, hogy nem sokára megbukik, mert nincs se katona, se adó. Mások meg azt mondják, hogy *Tisza* ügye jól áll Bécsben. Ennek a jele az is, hogy a magyar delegáció üléseit elhalasztották.

Az »uj párt.« Bánffy Dezső, főudvarmester, volt miniszterelnök, mint irtuk volt, zászlót bon-

tott. Pártja, az új párt nagyban szervezkedik az egész országban és a jelekből ítélve azt reméli, hogy 40—50 kerületet megnyer s ennyi képviselővel rukkol be az országházba. Bánffy a 67-es alapon akarja megteremteni az ország nemzeti és gazdasági önállóságát.

Apponyi kisdéd csapatjával oda hagyta volt a szabadelvűpártot, mikor Tisza a párhuzamos üléseket megszavaztatta volt. Azóta se künn, se benn nincsenek. Ugy beszélnek, hogy tavaszra egységes párttá alakulnak és a régi bőrben »nemzeti párt« elnevezéssel ellenzéki helyet foglalnak a Házban.

Krónikás.

gatására. Japán tehát csapatait igen gyorsan szállíthatja a keletázsiai partvipek azon pontjára, amelyeken támadólag akar fellépni. Japán hajóhada 161 hajóból áll: ezek közt van 10 első osztályú és 2 másodosztályú pánczélos, 23 czirkáló hajó, 16 ágyunaszád, 23 torpedóhajó és 74 torpedónaszád. A tulajdonképpeni hadihajók 290.000 tonna tartalmuak egészen modern szerkezetűek. A 161 hajon van 1400 tisztt, 1350 gárdamatróz, 3935 altiszt és 17,800 matróz, akik mindannyian ugyiszólván született tengerészek. Japánnak van két nagy arzenálja: a tokiói, mely napjában 300 puskát és 10,000 töltényt képes szállítani és az oszakai, melynek vasöntődéje, aczélgyára és löveggyára a

BÉKÉSMEGYEI NÉPVISELET

Világkrónika.

A japán-orosz viszály még nem nyert ki-elégítést, bár Anglia és Franciaország is közvetíti a békét. Sőt az ügyek most úgy állanak, hogy bármely perczen eldördülhet az első ágyu, mert Oroszország nem enged. A két ellenséges hatalom hadi ereje így áll: A japán hadsereg béke-lábon 8100 tisztt és 133.500 legény, hadilábon 12.000 tisztt, 350.000 legény, 1116 öszvér és 82.500 ló. A fegyverzete egészen modern. A gyalogsági és műszaki csapatok Mejderi rendszerű ismétlőfegyverekkel vannak ellátva, a tüzérségnek 7.5 cmes gyorstüzelő ágyúi vannak. A csapatok tizenhárom hadosztályt képeznek, melyek nagyrészt Ninon szigetén vannak elhelyezve, úgy, hogy a mozgósítás igen gyorsan történhetik meg. Japán nem kevesebb 910 gőzhajóval rendelkezik, ezek közt 14 ötezer tonnás. És a japán hajók száma egyre szaporodik, mert a kormány évenként mintegy 16 millió koronát fordít a hajózási vállalatok támo-

tüzérség összes szükségleteit fedezi. A japán katonaságot a német gyakorlati szabályzat szerint képezik ki és a japán csapatok katonás fellépése és nagy fürgesége meglepte a szakértőket. Az egyes katonák kistermetűek, de ügyesek, kitartók és kevés igényűek. A lovasság és tüzérség lóanyaga gyöngé. Oroszország saját területén három millió katonával is rendelkezik, de a háborus területeire nagyon nehezen szállíthatja csapatait a vasutak hiánya miatt. A megszállott területen, a Jabuvölgy hosszában, Koreától északra és a Madzsuriában föllállított csapatok mennyisége most hadtest (sor-ezredek), két vasuti és három hidász ezred, 2500 főnyi tengerész gyalogság és türe-z-csapat, nyolcz egészségügyi hadoszlop, összesen 125,000 ember. Ebből 76 ezer ember Port-Arturban és környékén áll. A kelet-ázsiai parti hajórajban 14 kisebb hajó van, kerekszám 3000 emberrel.

Egyházi élet.

A **farcsádi** ev. ref. egyházközségben, már a múlt év december havában megkezdődtek a vallás erkölcsi élet fejlesztésére szolgáló vallásos estélyek, minden hét csütörtök estéjén az ev. ref. iskolában. Az esélyek annál is inkább látogatottabbak voltak, mivel megengedett, hogy a szellemi épülés mellett a nők könnyebb kézi munkával is foglalkozzanak pld. az öregebb asszonyok guzsajjal s a leányok csipke kötéssel foglalkoztak. Az eddigi tapasztalat azt bizonyítja, hogy a kétszeres épülés a hiveknek nagy lelki örömet okoz. Már az új évben e hó 7-én is volt ily estély a következő programmal: 1. A XCII-ik dicséret éneklésével kezdődött. 2. Felolvasás: Pál apostol élete és működése, tartotta: Lőrincz Áron ev. ref. s. lelkész. 3. Szavalt: »Élet és Halál« című vallásos költeménye Jámbor Lajosnak. 4. Felolvasás a »Vasárnap« című képes családi lapból a »Baptizmusról«, a melyet egymásután az irástudományban bölcsőbb atyafiak végeznek. 5. Szavalt: Jövel Jézus . . . mi megváltónk« című költeménye Széll Károlynak. Végeztül pedig énekeltek a XC-ik zsoltárt, s így ért véget az igen szép és lelket nemesítő estély, a mely minden hét csütörtök estéjén megismétlődik s szolgál a hiveknek nagy öröme és lelki épületére.

Szamosfalvi ev. ref. egyházunkban folyó évi jan. hó 1-én polgári mulatsággal egybekötött jótékony célú felolvasó és szavaló estély rendeztetett. Ennek is, éppen mint a tavalyinak, célja az vala, hogy a »Vasárnap« a befolyó jövedelemből a körüli presbiterek részére megrendeltesék. Egyházunk a vallásos irányu, hiterősítő munkát akként végzi, hogy a községet utcákra osztja, és minden utcában egyik presbitert megbizva, hogy az utca ref. lakóit összegyűjtve, nekik a Vasárnapot, s más hasznos olvasmányt felolvasson és megmagyarázzon. A Vasárnap terjesztésének és az egyházépítésnek ezen módjára megjegyezzük, hogy tudtunkkal az egész erdélyi ref. egyházkerületben csak itt és Fejérdén volt meg eddig ez az eljárás: mégis, az Értekezlet által kibocsátott előfizetési felhívás, mint új eszmét ajánlja. Ez ellen azonban nincs semmi ellenvetésünk, sőt örvendüink rajta, ha más helyen is gyakorolják. (Mi meg úgy tudjuk, hogy Bögözben szintén hat körüli presbiter buzgólkodik az egyes utcákban a »Vasárnap« és más lapok olvasásával. Előfizetését szintén mulatság útján teremti ki. Székelyudvarhelyen a helyi egyh. Értekezlet persely jövedelméből szintén a város egyes részeiben 12 buzgó hívünknek jár a »Vasárnap«, akik aztán tovább adják olvasás végett. Nekünk úgy tetszik, hogy az értekezleti felhívó a szerzett tapasztalatok eredményeit foglalta össze és mint helyes módot ajánlotta. Az eszme bárkitől jön, a fődolog az, hogy ott megvalósítsák, Szerk.) Estélyünk meghozta a maga gyümölcsét, mert a fenti célra 9 korona 40 fillért jövedelmezett. Felülíztettek a következők: Balázs Péter n. birtokos 1 kor., Almay Károly bankigazgató 1 kor., Técsi István gazdatiszt 60 fill., Szabó István számtartó

60 fill., Vranai Kálmán tanító 1 kor., Tokay Ferencz körjegyző 1 kor., Muzsnai Miklós ref. lelkész 1 kor., Tokay Sándor 50 fillér, László János 40 fill., Lénárd Ferkó Andrásé 20 fill., Lénárd Andrásné (sz. gondnokné) 20 fill., Vincze Mihály 40 fill., Lénárd János Ferié 20 fill., Vincze András 20 fill., Lénárd János gondnok 30 fill., Fábrián-Feri 10 fill., Marosán Simonné 10 fill., Léránd Gyurka Marcié 10 fill., Vincze Feri 10 Léránd Jani ifjusági elnök 20 fill., Léránd András Pistáé 10 fill., id. Gévát János (róm. kath. 10 fill. Összesen 9 kor. 40 fillér. Fogadják a nemes szívű adakozók a ref. egyház halás köszönetét. Kelt Szamosfalva, 1904. jan. 4. Muzsnai Miklós.

Magyar Nagyszomboron, mint onnan írják, szépen foly a vallás erkölcsi élet erősítésére irányuló munka. Minden héten hétszer, szerdán és szombaton tartatnak felolvasással, énekekkel, szavallattal kapcsolatos estélyek. Az Emke ifjusági egyesület már öt éve működik, s könyvtára 200 db. könyvből áll. A karácsoni estéli kántálásból, — amely a tanító vezetése mellett történik, — több énekes könyvet szereztek be és osztottak ki. Ugyanott *H. Szántó* István Emke tanító a templomhoz egy feljáró lépcsőt, neje szül. *Moóre* Emma pedig egy szép asztali terítőt adományozott az egyháznak.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház jan. 10-én tartotta a tél folyamán negyedik egyházi estélyét. A rendező bizottság ez alkalomra a következő érdekes tárgysorozatot állította össze: 1. A gyülekezet éneke: »Te benned bízunk« I. vers. Solt. XC. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavalt Gálffy Anna. 4. Protestáns asszonyok, címen felolvasást tartott: Doros Györgyné. 5. Énekelte harmonium kísérettel Kónya Kálmán. 6. Szavalt Maksay Elemér VIII. o. g. 7. Zárszó. 8. A gyülekezet éneke: »Áld meg Ur Isten.« Belépés ingyenes volt. Kegyes adományok, ez alkalommal az egyházi estélyek számára ülöpadok beszerzésére történtek. A miből 21 k. 38 fillér gyűlt össze. Rendezők: Félegyházi Mariska és Bartha Margit voltak.

Kegyesség útja.

— A haldokló ültetvényes. —

Egy gazdag ültetvényes nagyon vig, világi örömeket és élvezeteket hajhászó életet élt. A lelkész belső baráti viszonyban élt vele, vagy is folyton együtt vigadtak és mulattak. Ez a jó viszony megmaradt köztük, míg az ültetvényes haldokló beteg lett. Egyik napon ajánlotta felesége, hogy mivel oly súlyosan beteg hívassa el a lelkészt imádkozzék és vegyen urvacsorát. Az ültetvényes azonban így felelt: »Nem, kedvesem, ő most nem hozzám való.« A világi örömei és gyönyörök élvezetében neken társam, barátom volt. Sok jó napot töltöttünk együtt; élveztem a barátságát. Az ő vallásos buzgóságában, kegyességében nem bízom, nem remélek semmit az ő imádságától sem. Én most nagyon beteg vagyok, talán meg is halok, egy olyan emberre volna szük-

ségem, a ki benső meggyőződéssel, igaz hittel képes imádkozni »és a kinek talán meg is hallgatja Isten az imádságát.« A hü nő nagyon meg volt illetődve és kérdé. »mit tegyek tehát? A szolgám, Tamás nagyon vallásos ember, egyik nap is hallottam, mily buzgon imádkozott az istállóban. Akkor is hatással volt reám az ő imádsága, és soha semmi helytelenséget nem követett el. Benne bizom, hivasd ide Tamást, hogy imádkozzék. Tamást behívták. A mint belépett az ajton kalapját letette a földre és egy igaz részvételjes tekintetű vetett a szenvedőre. »Gyere csak Tamás, gyere ide mellém. Fogd meg a kezem. Kérlek imádkozzál most a te haldokló gazdádért.« Nagyon téved az, a ki azt hiszi, hogy az által nyer erkölcsi és vallásos befolyást és tekintélyt mások felett, ha ama másoknak világi örömeivel rokonszenvez és részt vesz bennök.

Miért lett egy veresbőrű indián keresztyén.

Egy veresbőrű, a Mohikánok törzséből származott, indián maga beszélte el miért lett ő keresztyén. »En pogány voltam. Egy alkalommal megjelent nálunk egy pap, a ki elkezdett beszélni, hogy van Isten és azt bizonyította. Mi így szoltunk hozzá »Hát épen olyan tudatlanoknak tartasz, hogy azt sem tudjuk, hogy van Isten? Menj vissza oda a honnan jöttél, nincs reád szükségünk.« Azután később egy más ember jött és elkezdett mondani: »Ne lopjatok, ne hazudjatok, ne részegeskedjétek, »A kinek azt válaszoltuk: »Hát te esztelen! azt hiszed, mi nem tudjuk azokat: Tartsd meg először azokat te, azután tanítsd meg rájuk a te népedet. Mert ki lop, ki hazud és ki részegeskedik annyit mint a fehér emberek? Mejd dolgozdra, hagyj békét nekünk. Egy bizonyos idő mulva eljött egy harmadik és így szolt hozzám: »Az ég és föld urának a nevében jöttem hozzád. Azt izeni, hogy boldoggá akar tenni és megakar szabadítani abból a nyomorúságból, melyben vagy. Ezért adta magát váltságul érettünk és ezért halt meg.« Mikor elvégezte beszédjét végig dőlt a padon — s mivel nagyon el volt fáradva az utazástól — mélyen elaludt. Gondolkoztam magamban: »Milyen ember lehet ez? Ime itt alszik. Megölhetem s ha kivetem az erdőbe, ki törődik vele? Ő ezt figyelembe sem veszi. De ezalatt nem tudtam feledni a szavait sem. Mindegyre ott volt az eszembe. Még mikor aludtam is avval álmodtam, hogy a Jézus érettünk halt meg. Ugy találtam, hogy az különbözik mind attól, a mit eddig hallottam s magam kezdettem azt a többi indiánnak magyarázni. Az isteni kegyelem folytán hívő keresztyének lettünk

Egy gyermek keresztre feszíti Jézust.

A vallásos tanító magyarázta Jézus keresztre feszítését, s felemlítette, hogy a kiknek javát okozta, a kiket üdvözíteni akart, azok feszítették meg. Magyarázatát, hogy érzékeltesse, a keresztre feszítést feltűntető színes képet is mutatott fel. Az egyik fiu anynyira szívére vette, hogy könyvelt szemét a tanítójára emelve igaz sajnálattal kérdezte: »Hogyan tehették, hogyan tudták keresztre

feszíteni?« A tanító részvétellel tekintett a könyves szemű kis fiura és kérdé: »Hát te kedves fiam, soha sem feszited-e keresztre a Jézust? Te mindig engedelmeskedtél-e az ő parancsolatainak és nem tettél-e olyant a mi szomorúságot okozott neki? Ha szomorúságot okoztál, akkor te is újból megfeszítetted őt.« Elszégyelve magát lesütött szemekkel válaszolta: »Igen, én is keresztre feszítettem őt, de többé nem teszem.« Kevés idő mulva örömtől csillogó tekintettel nézett tanítójára, de gyorsan ismét elborult, elsomorodott arca, midőn így szolt: »Apám minden nap megfeszíti a Jézus Krisztust, minden nap elmegy a korcsmába és úgy szidja úgy átkozza a Jézust.« Édes atyák! vigyázzatok minémü példát adtok a gyermekeiteknek. Ne mondhassák el soha, hogy ti szóval vagy tettel megfeszítitek a Jézus Krisztust.

K. Csulak Zsigmond.

Mai képünkhöz.

Magyarország magyarajku lakócai még nem ismerik egymást. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert a köznép nem igen jár, hogy tanulmányozza más vidékek népeinek szokásait, viseletét. Hazánkban pedig nagyon elütő a népviselet egymástól. Pl. mikor a szilágyságban megláttak egy kalotaszegi női ruházatot, azt hitték róla, hogy oláh népviselet. Pedig, hol vannak jobb magyarok, mint Kalotaszegen. Az erdélyi népviselettől nagyon elüt a magyarországi emberek ruházata is. Ebből a szempontból mutatjuk be mai képünkön a *békésmegyei népviseletet*. Mint látjuk, nagyon festői, díszes. Olvasóink, ha majd a valóságban látnak olyan viseletet, emlékezzenek vissza, hogy az a nagy magyaralföldről való.

Vegyes hírek.

Mozgalom a külföldi szappan ellen. Nagyjelentőségű mozgalom indult meg a fővárosban a melynek az a célja, hogy a külföldi, de főleg az osztrák szappankészítményeket kiszorítsa Magyarországból. Az utóbbi időkben ugyanis a selejtes küldi gyártmányok óriási beözönlése valósággal megbénította a magyar szappanipart. E sajnálatos jelenség hatása alatt a magyar szappangyárosok mozgalmat indítottak, hogy gátat vessenek a külföldi, de főleg az osztrák beözönlésnek. Kolozsvárt meg arra törekszik a hazafias közönség, hogy az osztrák cukrot, s általában minden osztrák ipar és kereskedelmi cikket kiszorítson. Nagyon helyes. Mert nézzük csak végig a kereskedéseket, mindenikben kilenczvenkilencz árucikk osztrák s csak a századik magyar. Minden ember kérjen magyar árucikket; ha nincs hagyja ott azt az üzletet. Csak így lehet lendületet adni a magyar iparnak. Így valósul meg rendre az önálló vámterület.

Uj magyar báró. A király csetei *Herzog* Péter nagyiparost ipari és mezőgazdasági tevékenységeért bárói méltóságra emelte.

Csodaszülött. Marosludason Berkesen Teofil felesége egy leánygyermeknek adott életet, akinek feje a szarvasmarháéhoz volt hasonló előreálló nagy fülei voltak, homlokán pedig szarvhoz hasonló dudorodás. Ezenkívül két foga volt, kezei pedig ujak nélkül könyökig hasonló a hasított körmű állatok lábához. A torzszülött két napig élt és meg is keresztelték Mária névre.

Postarablás. Folyó évi január hó 5-én este a Rétságáról Vácra indított postakabrió két emberrel és egy ismeretlen ide menő egyént meggyilkoltak. A kocsiiban volt két pénzes levél, az egyik Nagy-Orosziban lett feladva s 1100 koronát tartalmazott, a másiknak feladási helye Nógrád-Vadkert, 2250 korona tartalommal. Mind a két levél a póstatárképkönyvtárnak volt címezve Budapestre. Ezen kívül volt a kocsiiban egy darab három korona értékű betétesomag, 10 ajánlott levél és 12 darab közönséges csomag. A tettesek még nem kerültek meg.

Élve eltemetve. Dr. *Kronecker*, a berlini egyetem tanára éveken keresztül keresett egy olyan embert, a ki indiai fakirok módjára élve, elhagyja magát temetni. Végre jelentkezett nála egy Spitz János nevű ember, a ki 2000 koronáért késznek nyilatkozott a veszedelmes kísérletre. *Kronecker* orvos társaival Spitzet olyan helyre vezette, hol a fölfedezés ellen teljesen biztosítva voltak. Itt egy hónapon keresztül készítették elő az élve való eltemetésre. Spitz ételadagja napról-napra csökkent míg végre azt hitték, hogy elérték a minimumot, mely az élete fenntartásához szükséges. Spitzet egy deszkára fektették, nyelvét szájába annyira hátrahajlították, hogy az a toroknyílást egészen elfödte. Aztán az órát, száját és füleit gondosan betömtek pamuttal; aztán légmentesen bezárt koporsóba fektették s egy pinczében három méter mélyre ásott gödörbe helyezték el. Ez szeptember 1-én történt. Ugy állapodtak meg, hogy a test december 1-ig maradjon a földben. Azok, a kik a dolgról tudtak, három hónapot töltöttek el a legnagyobb gyötrelmek között. Három hónap elég hosszú idő arra, hogy egy ember megfuladjon a föld alatt. Végre elérkezett december elseje. Kivették a koporsót a földből. Az orvosok a testet langyos vízben megfürösztötték, a nyelvet visszahelyezték a rendes állásba a fülből, szájából, órrból kivették a pamutot. A test melegedni kezdett s egy óra múlva kétségtelen lett, hogy még él. Ezután meleg borogatásokat raktak rá s levegőt szivattyúztak a tüdőjébe. Spitz ekkor teljesen magához tért, de annyira gyöngy volt, hogy ágyba kellett fektetni. Beszélőképességét csak két nap múlva nyerte vissza. Azt hisszük, hogy kevés ember vállalkoznék erre a veszedelmes kísérletre.

Milyen idős a pipa. A pipát 1690-ben találta föl bizonyos Villain János. Ez idő előtt a kínaiak, hinduk és ó-mexikóiak ismerték ugyan már a pipát, de azok nagyon eltérők voltak a mostaniaktól. A legérdekesebb pipagyűjtemény egy angol kapitányé, kinek gyűjteménye ötezer darabból áll és abban minden nemzet, minden korszak képviselve van.

Az élet határa. A zsoltár író 70—80 esztendőre teszi az élet határát. Sok embernél, különösen a mai izgatott és korán élni kezdő nemzedéknél még ennyire sem terjed. Sok ember azonban jóval túl haladja még a száz esztendőt is. A krónikák följegyzése szerint csak két ember érte meg eddig a 180 évét. Az egyik egy Kürtinger nevű skót, a másik egy Cartan Péter nevű magyar ember volt.

Milyen messze van a nap a földtől. Január hónap harmadikán állt legközelebb a nap a földünkhöz, a mikor száznegyvenhatmillió kilecshetvenháromezer kilométerre volt; azóta újra távolodunk tőle és már harminczegyediken száznegyvenhétmillió, kétszázhetvenháromezer kilométerre esünk. A nap szaka ebben a hónapban harminczhét perczel hosszabbodik. A hold negyedikén állt hozzánk a legközelebb: háromszötvencz kilenczezer kilométerre, legtávolabb pedig tizenkilenczediken éjfélkor fog állni: négyszázhat-ezernégyszázhatvan kilométerre. Mindezt a csillagászok pontos megfigyelések után számították ki.

Ködös világ Londonban. A múlt szombaton mutatkozott Londonban az első téli köd. Tíz óráig olyan sűrű lett a köd, hogy az utcák sötét bányákhoz hasonlítottak. Emberek, kocsik, összeütköztek és sok baleset történt, bár a kocsisok leszálltak a bakról és a lovakat kantárszárnál fogva vezették. Sok helyen a forgalom teljesen elakadt, a vonatok óraszámra késtek és meg kellett gyújtani a lámpákat, melynek a fénye bágyadtan törte át a nappali sötétségét.

A szerkesztő postája.

Zs. K. Hosszuzafalu. Mig a névsort megkapom azon régi előfizetőknek, a kik a két első számot vissza nem küldötték: küldeni fogom tovább is a lapot. A bejelentett új előfizetőknek meggy rendesen. A karácsoni mellékletet is megkapták. Ugyan ezt izenjük Kiss József urnak is.

Ekkert Józsefné. Dés. Kivánsága szerint küldjük a lapot tovább is. A dolog másik oldalára nézve bejelentését szintén tudomásul vettük.

Debreczeni I. Dés. Szintén ezt izenjük.

Kovács K. Brassó. Jó kivánságát köszönjük. Mi is viszonozzuk. Előfizetését az első félévre elkönyveltük.

Gy. B. Zabala. Ez évi 1. számot elküldöttük újból. A múlt évi 5. számmal, sajnos nem szolgálhatunk. Ama másik dolognak utána tudakolunk és levélben a választ megfogjuk írni.

Cs. F. Gernyeszeg. A szövetkezet erre az évre megkapja az új czimszalagot. Eddig azonban nem lehetett. Biztam, hogy a régi czimen is eljut új gazdájához. Az az egy jó még, hogy a »rendetlenség« nem itt esett meg. Ha még megesik, az már a mi rovásunkra irandó.

Ifj. András Márton. N-Almás. Innen a lap minden pénteken rendesen elmegy. Kérdezzon utánna a helyi postán. Ha még hétfőn sem kapná meg, jelentse be, s onnan küldnek nekünk egy írást és mi arra elküldjük a kimaradt számot.

Szöts János. Csikcsicsó. A küldött négy koronát kaptuk. Ezennel nyugtázzuk is.